

PREZES
REGIONALNEJ IZBY OBRACHUNKOWEJ
W KATOWICACH

Katowice, 19 marca 2021 r.

Znak: WK-610/33/4/20/21

Pan
Jan Molenda
Wójt Gminy
Irządze

Wystąpienie pokontrolne

Inspektorzy Regionalnej Izby Obrachunkowej w Katowicach przeprowadzili w dniach od 24 sierpnia 2020 r. do 23 października 2020 r. kontrolę kompleksową gospodarki finansowej **Gminy Irządze** za okres od 1 stycznia 2016 r. do 23 października 2020 r.

Zakres badanych zagadnień, okres objęty kontrolą oraz ustalenia przedstawiono w protokole kontroli, podpisanym w dniu 19 stycznia 2021 r., którego jeden egzemplarz pozostawiono w jednostce.

Poniżej przedstawiam poszczególne nieprawidłowości, wskazując wnioski zmierzające do ich usunięcia i usprawnienia badanej działalności oraz osoby odpowiedzialne za nieprawidłowe wykonywanie czynności służbowych, stosownie do art. 9 ust. 2 ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 2137).

W zakresie zamówień publicznych:

- *W zakresie przygotowania, przeprowadzenia i realizacji w 2018 r. postępowania w trybie przetargu nieograniczonego pn.: "Przebudowa drogi gminnej nr DG 705052 S w miejscowości Mikołajewice, od DP 1782 S od km 0+000 – 0+395, Przebudowa drogi gminnej nr DG 705011 S w Wilgoszcza-Sadowie, od DP 1791 S – DG 705009 S od km 0+000-1+097" stwierdzono, że:*
 - *zaniechano zamieszczenia w treści ogłoszenia o zamówieniu z dnia 30 października 2018 r. (zamieszczonego w tym dniu na stronie internetowej oraz w BZP pod nr 642836-N-2018) wykazu oświadczeń lub dokumentów żądanych na potwierdzenie spełnienia warunków udziału w postępowaniu oraz braku podstaw wykluczenia, co wymagane było art. 41 pkt 7a ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1986 z późn. zm.). Zgodnie z ww. przepisem, ogłoszenie o zamówieniu zawiera co najmniej wykaz oświadczeń lub dokumentów potwierdzających spełnianie warunków udziału w postępowaniu oraz brak podstaw wykluczenia.*

Pliki do pobrania z ww. dokumentami zamieszczono na stronie internetowej w dokumentach dotyczących zamówienia wraz z ogłoszeniem nr 642836, siwz, kosztorysem, formularzem ofertowym, wzorami oświadczeń, projektem umowy.

Zadania związane z przygotowaniem projektu ogłoszenia o zamówieniu należały do Inspektora ds. drogownictwa i zamówień publicznych. Ogłoszenie o zamówieniu podpisał p. Jan Molenda – Wójt Gminy Irządze.

- *Zamawiający określił warunki udziału w postępowaniu w zakresie zdolności technicznej lub zawodowej w sposób nieproporcjonalny do przedmiotu zamówienia, czym naruszono art. 22 ust. 1a w związku z art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz.U. z 2018 r. poz. 1986 z późn. zm.). Zgodnie z ww. przepisami, zamawiający określa warunki udziału w postępowaniu w sposób proporcjonalny do przedmiotu zamówienia oraz umożliwiającą ocenę zdolności do należytego wykonania zamówienia, w szczególności wyrażając je jako minimalne poziomy zdolności, ponadto zamawiający przygotowuje i przeprowadza postępowanie o udzielenie zamówienia w sposób zapewniający zachowanie uczciwej konkurencji i równe traktowanie wykonawców oraz zgodnie z zasadami proporcjonalności i przejrzystości.*

Zamawiający wymagał, aby wykonawca wykazał wykonanie w ciągu ostatnich 5 lat przed upływem terminu składania ofert, a jeżeli okres prowadzenia działalności jest krótszy - w tym okresie, dwóch robót budowlanych o wartości minimum 700.000,00 zł brutto każda, polegającej na budowie, odbudowie, przebudowie dróg o nawierzchni asfaltowej.

Wartość szacunkowa zamówienia, określona na podstawie kosztorysów inwestorskich z dnia 25 października 2018 r., wynosiła łącznie dla dwóch zadań objętych zamówieniem 435.722,21 zł netto. Zatem tak sformułowany warunek nie był proporcjonalny do przedmiotu zamówienia.

Z wyjaśnień udzielonych przez pracowników Urzędu Gminy wynikało, że w celu uniknięcia sytuacji, aby w postępowaniu nie brali udziału wykonawcy nieposiadający odpowiedniego doświadczenia przyjęto, iż wartość 700 000,00 zł nie jest nadmierna w stosunku do wartości zamówienia.

- *Zamawiający nieprawidłowo zweryfikował spełnienie warunku udziału w postępowaniu w zakresie zdolności technicznej lub zawodowej wykonawcy, którego oferta została uznana za najkorzystniejszą, poprzez uznanie, że spełnia on opisane warunki udziału w zakresie warunku zdolności technicznej lub zawodowej, co jednak nie zostało potwierdzone przez wykonawcę w dniu wyboru oferty.*

Zamawiający w siwz i w ogłoszeniu o zamówieniu postawił warunki udziału w postępowaniu w zakresie zdolności technicznej i zawodowej. Na potwierdzenie spełnienia tych warunków wymagano, aby wykonawcy wykazali się wykonaniem dwóch robót budowlanych o wartości minimum 700.000,00 zł brutto każda, polegającej na budowie, odbudowie, przebudowie dróg o nawierzchni asfaltowej oraz dysponowaniem osobami zdolnymi do wykonania zamówienia, tj. posiadającymi przygotowanie zawodowe do wykonywania samodzielnych funkcji technicznych, tj. min. uprawnienia budowlane w ograniczonym zakresie w specjalności drogowej – min. 1 osoba.

Na potwierdzenie spełnienia ww. warunków żądano wykazu wykonanych robót oraz wykazu osób biorących udział w postępowaniu.

Znajdujące się w dokumentacji przetargowej wykazy złożone na potwierdzenie spełnienia ww. warunków udziału w postępowaniu zostały sporządzone z datą 20 listopada 2018 r., natomiast

wybór najkorzystniejszej oferty nastąpił w dniu 14 listopada 2018 r., w tym też dniu zawiadomiono wykonawców biorących udział w postępowaniu o wyborze najkorzystniejszej oferty.

Z przedłożonych do kontroli dokumentów wynika, że pismem z dnia 14 listopada 2018 r. wezwano wykonawcę, którego oferta została uznana za najkorzystniejszą do złożenia wymaganych w siwz dokumentów, w tym m.in. wykazu robót i wykazu osób. W wezwaniu nie wskazano terminu do ich złożenia.

Zgodnie z art. 26 ust. 2 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1986 z późn. zm.), jeżeli wartość zamówienia jest mniejsza niż kwoty określone w przepisach wydanych na podstawie art. 11 ust. 8 ww. ustawy, zamawiający może wezwać wykonawcę, którego oferta została najwyżej oceniona, do złożenia w wyznaczonym, nie krótszym niż 5 dni, terminie aktualnych na dzień złożenia oświadczeń lub dokumentów potwierdzających okoliczności, o których mowa w art. 25 ust. 1 tej ustawy.

Z powyższego wynika, że wykonawca na dzień uznania przez Zamawiającego złożonej przez niego oferty za najkorzystniejszą nie wykazał spełniania opisanych przez zamawiającego warunków udziału w postępowaniu w zakresie zdolności technicznej i zawodowej. Powyższym naruszono art. 22 ust. 1 pkt 2 w związku z art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz.U. z 2018 r. poz. 1986 z późn. zm.).

Zadania w zakresie zweryfikowania wykonawców ubiegających się o zamówienia, pod kątem spełnienia warunku udziału w ww. postępowaniach, dotyczącego zdolności technicznej lub zawodowej, wykonywali członkowie komisji przetargowej powołani zarządzeniem Nr 73/2018 Wójta Gminy Irządze z dnia 9 listopada 2018 r.

- nie dokonano niezwłocznie zwrotu wadium dwóm wykonawcom, których oferty nie zostały wybrane jako najkorzystniejsze. Naruszono tym art. 46 ust. 1 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1986 z późn. zm.), zgodnie z którym, zamawiający zwraca wadium wszystkim wykonawcom niezwłocznie po wyborze oferty najkorzystniejszej lub unieważnieniu postępowania.

Wybór najkorzystniejszej oferty nastąpił 14 listopada 2018 r., pismo w sprawie zwrotu wadium wykonawcom biorącym udział w postępowaniu o zamówienie publiczne zostało skierowane do Referatu Finansów w dniu 27 listopada 2018 r., tj. 13 dni od dnia wyboru najkorzystniejszej oferty. W tym samym dniu nastąpił zwrot wadium wykonawcom.

Ponadto, inwestycję realizowano na działkach: nr 321 położonej w miejscowości Wilgoszcza oraz nr 160 położonej w miejscowości Mikołajewice, dla których jako posiadacza samoistnego, zgodnie z danymi z rejestru gruntów, wpisano Skarb Państwa.

Starosta Zawierciański w dniu 13 listopada 2018 r. wydał oświadczenie w sprawie przekazania prawa do dysponowania nieruchomościami w celu realizacji inwestycji, w związku z otrzymaną od Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji promesą na realizację ww. zadań. W piśmie wskazano konieczność podjęcia niezwłocznych działań mających na celu komunalizację przedmiotowych nieruchomości.

Do dnia zakończenia kontroli nie podjęto działań w celu przejęcia w drodze komunalizacji ww. nieruchomości na własność przez Gminę Irządze.

Ze złożonych wyjaśnień przez pracowników Urzędu wynikało, że wniosek o komunalizację nie został złożony z powodu natłoku zadań.

Zamówienia udzielono na podstawie umowy zawartej w dniu 21 listopada 2018 r. Umowę podpisał p. Jan Molenda – Wójt Gminy Irządze, przy kontrasygnacie p. Anny Stolarczyk – Skarbnika Gminy Irządze. Odpowiedzialność za gospodarkę finansową Gminy ponosił p. Jan Molenda – Wójt Gminy Irządze.

Zadania w zakresie przygotowania postępowania o zamówienie publiczne, następnie nadzór nad jego realizacją, w tym również zadania związane z terminowym zwrotem wadium, należały do Inspektora ds. drogownictwa i zamówień publicznych. Nadzór w tym zakresie należał do p. Jana Molendy – Wójta Gminy Irządze. Specyfikacja istotnych warunków zamówienia została zatwierdzona przez p. Jana Molendę – Wójta Gminy Irządze.

- *W 2020 r. realizowano zamówienie publiczne „Rewitalizacja obszaru po byłych zbiornikach wodnych i terenów przyległych polegających na budowie infrastruktury rekreacyjnej w Gminie Irządze”, podczas którego zwrotu zabezpieczenia należytego wykonania umowy, wniesionego w formie pieniężnej, dokonano po upływie 89 dni od dnia potwierdzenia prawidłowego wykonania umowy. Powyższym naruszono art. 151 ust. 1 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2019 r., poz. 1843 z późn. zm.). Zgodnie ze wskazanym przepisem, zamawiający zwraca zabezpieczenie w terminie 30 dni od dnia wykonania zamówienia i uznania przez zamawiającego za należyte wykonane.*

Prawidłowe wykonanie zamówienia potwierdzono protokołem odbioru spisany dnia 29 maja 2020 r., natomiast zwrotu zabezpieczenia w kwocie 25.550,00 zł dokonano dopiero w dniu 26 sierpnia 2020 r. Pisemna informacja o konieczności zwrotu zabezpieczenia należytego wykonania umowy sporządzona przez pracownika, który merytorycznie prowadził sprawę związane z udzieleniem i realizacją przedmiotowego zamówienia, wpłynęła do Referatu Finansowego dopiero w dniu 26 sierpnia 2020 r.

Zadania w zakresie nadzoru nad realizacją zamówienia wykonywał pracownik na samodzielnym stanowisku ds. Informatyk – Administrator Bezpieczeństwa Informacji, nadzór w tym zakresie pełnił p. Krzysztof Kawalek – Sekretarz Gminy Irządze.

Wniosek nr 1

Wzmocnić nadzór nad pracownikami Urzędu Gminy Irządze w zakresie przygotowania oraz prowadzenia postępowań o udzielenie zamówienia klasycznego o wartości mniejszej niż progi unijne, co w szczególności dotyczy:

- zamieszczania w ogłoszeniu o zamówieniu wykazu podmiotowych środków dowodowych jeśli zamawiający będzie wymagał ich złożenia, stosownie do zakresu informacji zawartych w ogłoszeniu o zamówieniu, stanowiącego załącznika nr 1 do rozporządzenia Ministra Rozwoju, Pracy i Technologii z dnia 23 grudnia 2020 r. w sprawie ogłoszeń zamieszczanych w Biuletynie Zamówień Publicznych (Dz. U. z 2020 r., poz. 2439)

- opisywania warunków udziału w postępowaniu w sposób proporcjonalny do przedmiotu zamówienia umożliwiający ocenę zdolności wykonawcy do należytego wykonania zamówienia, w szczególności wyrażając je jako minimalne poziomy zdolności, zgodnie z art. 112 ust. 1 ustawy z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2019 r., poz. 2019 z późn. zm.),

- rzetelnego badania czy wykonawca, którego oferta została najwyżej oceniona, spełnia określone przez Zamawiającego warunki udziału w postępowaniu oraz wypełniania obowiązku każdorazowego odrzucenia oferty, która została złożona przez wykonawcę niespełniającego warunków udziału w postępowaniu, stosownie do art. 226 ust. 1 pkt 2 lit. b) w związku z art. 16 pkt 1) i 2) oraz art. 17 ust. 2 i art. 57 pkt 2) ww. ustawy,
- prawidłowego wzywania wykonawcy, którego oferta została uznana za najkorzystniejszą, do złożenia w wyznaczonym terminie podmiotowych środków dowodowych, stosownie do art. 274 ust. 1 ww. ustawy,
- niezwłocznego zwrotu wadium zgodnie z art. 98 ust. 1 ww. ustawy,
- dokonywania zwrotu zabezpieczenia należytego wykonania umowy w terminie 30 dni od dnia wykonania zamówienia i uznania przez zamawiającego za należyte wykonane, stosownie do art. 453 ust. 1 powyższej ustawy, mając na uwadze art. 68 oraz art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2019 r., poz. 869 z późn. zm.).

W zakresie podatku od nieruchomości:

- *W latach 2017 - 2020 (do dnia kontroli) nieprawidłowo przeprowadzono czynności sprawdzające w zakresie wykazywanych przez podatników danych w deklaracjach na podatek od nieruchomości, celem ustalenia stanu faktycznego w zakresie niezbędnym do stwierdzenia zgodności z przedstawionymi dokumentami. Organ podatkowy nie wzywał podatników do udzielenia w wyznaczonym terminie niezbędnych wyjaśnień lub uzupełnienia deklaracji wskazując przyczyny poddania w wątpliwość rzetelności danych w nich zawartych. Naruszono tym art. 272 pkt 2 oraz art. 274 § 1 i art. 274a § 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2015 r., poz. 613 z późn. zm.). Zgodnie ze wskazanymi przepisami, organy podatkowe pierwszej instancji, dokonując czynności sprawdzających, mających na celu stwierdzenie formalnej poprawności dokumentów. W razie stwierdzenia, że deklaracja zawiera błędy rachunkowe lub inne oczywiste omyłki bądź że wypełniono ją niezgodnie z ustalonymi wymaganiami, organ podatkowy w zależności od charakteru i zakresu uchybień: koryguje deklarację, dokonując stosownych poprawek lub uzupełnień, jeżeli zmiana wysokości zobowiązania podatkowego, kwoty nadpłaty, kwoty zwrotu podatku albo kwoty nadwyżki podatku do przeniesienia lub wysokości straty w wyniku tej korekty nie przekracza kwoty 5000 zł; zwraca się do składającego deklarację o jej skorygowanie oraz złożenie niezbędnych wyjaśnień, wskazując przyczyny, z powodu których informacje zawarte w deklaracji podaje się w wątpliwość. W razie wątpliwości co do poprawności złożonej deklaracji organ podatkowy może wezwać do udzielenia, w wyznaczonym terminie, niezbędnych wyjaśnień lub uzupełnienia deklaracji, wskazując przyczyny podania w wątpliwość rzetelności danych w niej zawartych. Powyższe dotyczyło następujących podatników:*

- *podatnika o numerze karty kontowej 4 (osoba prawna), który w składanych deklaracjach w latach 2017 - 2019 nie wykazywał adresu i identyfikatorów działek stanowiących przedmiot opodatkowania, co było wymagane zgodnie ze wzorem deklaracji na podatek od nieruchomości ustalonym następującymi uchwałami Rady Gminy Irządze: Nr 122/XV/2016 z dnia 17 listopada 2016 r., Nr 181/XXIII/2017 z dnia 22 listopada 2017 r., Nr 16/II/2018 z dnia 29 listopada 2018 r. natomiast do deklaracji na rok 2020 podatnik nie załączył załącznika ZDN 1 – „Dane o przedmiotach opodatkowania podlegających opodatkowaniu” ustalonego rozporządzeniem*

Ministra Finansów z dnia 30 maja 2019 r. w sprawie wzorów informacji o nieruchomościach i obiektach budowlanych oraz deklaracji na podatek od nieruchomości (Dz. U. z 2019 r. poz. 1104) jako załącznik nr 6 do rozporządzenia, w którym należało wyszczególnić grunty stanowiące przedmiot opodatkowania ze wskazaniem m.in. położenia, identyfikatorów działek, powierzchni. Podatnik w latach 2017 - 2020 wykazywał do opodatkowania grunty związane z działalnością gospodarczą o powierzchni 4.031 m².

Ponadto, w deklaracjach na lata 2017 - 2020 podatnik nie wykazywał powierzchni gruntów ustawowo zwolnionych z podatku, pomimo że w okresie objętym kontrolą posiadał grunty korzystające ze zwolnienia określonego w art. 7 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 716 z późn. zm.), bowiem był posiadaczem nieruchomości wchodzących w skład infrastruktury kolejowej w rozumieniu przepisów o transporcie kolejowym. Stosownie do art. 6 ust. 10 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych, obowiązek składania deklaracji na podatek od nieruchomości, dotyczy również podatników korzystających ze zwolnień na mocy przepisów niniejszej ustawy. Informacje o powierzchni gruntów zwolnionych należało w deklaracjach na lata 2017 - 2019 wskazać w pozycji F. – „Informacja o przedmiotach zwolnionych” zgodnie ze wzorem deklaracji ustalonym ww. uchwałami Rady Gminy Irządze, natomiast w deklaracji na rok 2020 informacje o gruntach zwolnionych z podatku od nieruchomości (ze wskazaniem m.in. położenia, identyfikatorów działek, powierzchni), należało wskazać w załączniku do deklaracji: ZDN – 2 – „Dane o przedmiotach opodatkowania zwolnionych z opodatkowania” ustalonym ww. rozporządzeniem jako załącznik nr 7.

Podatnik w deklaracjach na lata 2017 - 2020 wykazywał budowle i budynki podlegające ww. zwolnieniu z podatku od nieruchomości bez gruntów związanych z tymi budowlami i budynkami. Zgodnie z art. 7 ust. 1 pkt 1 ww. ustawy – w brzmieniu obowiązującym od 1 stycznia 2017 r., zwalnia się od podatku od nieruchomości:

1) grunty, budynki i budowle wchodzące w skład infrastruktury kolejowej w rozumieniu przepisów o transporcie kolejowym, która:

- a) jest udostępniana przewoźnikom kolejowym lub
- b) jest wykorzystywana do przewozu osób, lub
- c) tworzy linie kolejowe o szerokości torów większej niż 1435 mm.

Powyższe oznacza, że zwolnieniu podlegają również grunty, z którymi związane są budynki i budowle korzystające ze zwolnienia, przy czym zwolnieniu podlega powierzchnia gruntu w granicach działek ewidencyjnych (tj. całe działki) a nie tylko część zajęta pod budynek lub budowle.

W trakcie kontroli pismem z dnia 15 października 2020 r. wezwano podatnika o uzupełnienie (skorygowanie) deklaracji złożonych na lata 2017 - 2020 o wykaz działek stanowiących przedmiot opodatkowania oraz o wykaz działek ustawowo zwolnionych z podatku od nieruchomości na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 1 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych. W odpowiedzi na ww. wezwanie podatnik przesłał drogą elektroniczną wyjaśnienia, w których wskazał identyfikatory, położenie i powierzchnie działek wykazywanych do opodatkowania w latach 2017 - 2020 oraz wykaz działek zwolnionych z podatku w latach 2017 - 2020. W wyjaśnieniach podatnik wskazał, że pisemne wykazy ww. działek jako załączniki do deklaracji prześle w terminie późniejszym.

Z przesłanego wykazu działek zwolnionych ustawowo z opodatkowania wynika, że podatnik posiadał 535 takich działek.

Do dnia zakończenia kontroli nie wpłynęły korekty deklaracji na podatek od nieruchomości tego podatnika na lata 2017 - 2020.

- *podatnika o numerze karty kontowej 18 (osoba prawna), który w składanych deklaracjach w latach 2017 - 2020 nie wykazywał identyfikatorów działek stanowiących przedmiot opodatkowania, co było wymagane zgodnie ze wzorami deklaracji na podatek od nieruchomości obowiązującymi na lata 2017 – 2019, ustalonymi powyżej wskazanymi uchwałami Rady Gminy Irządze a następnie wzorem załącznika ZDN 1 – „Dane o przedmiotach opodatkowania podlegających opodatkowaniu” ustalonego ww. rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 30 maja 2019 r. w sprawie wzorów informacji o nieruchomościach i obiektach budowlanych oraz deklaracji na podatek od nieruchomości jako załącznik nr 6 do rozporządzenia, w którym należało wyszczególnić grunty stanowiące przedmiot opodatkowania ze wskazaniem m.in. identyfikatorów działek.*

W trakcie kontroli w dniu 14 października 2020 r. podatnik złożył korektę załącznika ZDN 1 – „Dane o przedmiotach opodatkowania podlegających opodatkowaniu” do deklaracji na podatek od nieruchomości na rok 2020, w którym wskazał identyfikator (numer) działki stanowiącej przedmiot opodatkowania oraz złożył pisemne wyjaśnienia, że działka o tym numerze stanowiła przedmiot opodatkowania wykazany w deklaracjach na lata 2017 - 2019.

Zadania w zakresie spraw związanych z wymiarem podatku od nieruchomości, w tym dokonywania czynności sprawdzających deklaracje, należały do Inspektora ds. zobowiązań pieniężnych. Nadzór w tym zakresie sprawowały do: 31 grudnia 2017 r. – p. Małgorzata Gorgoń – były Skarbnik Gminy, od 19 lutego 2018 r. – p. Anna Stolarczyk – Skarbnik Gminy.

Wniosek nr 2

Wzmocnić nadzór nad pracownikami Urzędu Gminy Irządze w zakresie prawidłowego dokonywania weryfikacji prawidłowości składanych deklaracji na podatek od nieruchomości oraz egzekwowania korekt deklaracji podatkowych i wymaganych załączników, stosownie do art. 272 pkt 2, art. 274 § 1 i art. 274a § 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2020 r. poz. 1325 z późn. zm.) w związku z art. 6 ust. 10 i art. 7 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1170 z późn. zm.) oraz postanowieniami rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 30 maja 2019 r. w sprawie wzorów informacji o nieruchomościach i obiektach budowlanych oraz deklaracji na podatek od nieruchomości (Dz. U. z 2019 r. poz. 1104), mając na uwadze art. 68 ust. 1 oraz art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2021 r., poz. 305).

W zakresie dochodów z najmu nieruchomości:

- *W latach od 2018 r. do dnia kontroli zaniechano naliczenia najemcom nieruchomości będących przedsiębiorcami, nieterminowo regulującym czynsz, należności z tytułu rekompensaty za koszty odzyskiwania należności, o której mowa w art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o terminach zapłaty w transakcjach handlowych (Dz.U. z 2016 r., poz. 684 z późn. zm.), a od 1 stycznia 2020 r. art. 10 ust. 1 i ust. 2 ustawy o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych (Dz. U. z 2019 r., poz. 118).*
- Zgodnie z tym przepisem - w brzmieniu obowiązującym do dnia 31 grudnia 2019 r., wierzycielowi, od dnia nabycia uprawnienia do odsetek, o których mowa w art. 7 ust. 1 lub art. 8 ust. 1, przysługuje od dłużnika, bez wezwania, rekompensata za koszty odzyskiwania*

należności, stanowiąca równowartość kwoty 40.000 euro. Od dnia 1 stycznia 2020 r. wysokość rekompensaty uzależniona jest od wartości świadczenia i wynosi:

- 1) 40 euro – gdy wartość świadczenia pieniężnego nie przekracza 5 000 złotych;
 - 2) 70 euro – gdy wartość świadczenia pieniężnego jest wyższa niż 5 000 złotych, ale niższa niż 50 000 złotych;
 - 3) 100 euro – gdy wartość świadczenia pieniężnego jest równa lub wyższa od 50 000 złotych.
- Powyższym naruszono art. 42 ust. 5 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych (Dz. U. z dnia 2017 r. poz. 2077 z późn. zm.). Zgodnie ze wskazanym przepisem, jednostki sektora finansów publicznych są obowiązane do ustalania przypadających im należności pieniężnych, w tym mających charakter cywilnoprawny oraz terminowego podejmowania w stosunku do zobowiązanych czynności zmierzających do wykonania zobowiązania.

Powyższe dotyczyło najemców o nr kart kontowych:

- 201-1-057, który w 2019 r. nieterminowo uregulował czynsz za miesiące: kwiecień, czerwiec i grudzień,
 - 201-1-306, który nieterminowo uregulował czynsz: w roku 2018 za miesiące: styczeń – kwiecień, czerwiec, sierpień – wrzesień, listopad – grudzień; w roku 2019 za miesiące: styczeń – marzec, maj, wrzesień – grudzień; w roku 2020 za miesiące: marzec, kwiecień, wrzesień.
- Wartość świadczenia pieniężnego w przypadku powyższych dłużników nie przekraczała 5.000,00 zł miesięcznie.

Ewidencjonowanie należności z tytułu czynszu najmu i dzierżawy oraz windykacja tych należności należały do zadań pracowników Referatu Finansów zgodnie z Regulaminem Organizacyjnym Urzędu (ze zmianami). Nadzór w tym zakresie sprawowała p. Anna Stolarczyk – Skarbnik Gminy Irządze.

Wniosek nr 3

Wzmocnić nadzór nad pracownikami Urzędu Gminy Irządze w zakresie naliczania najemcom należności z tytułu rekompensaty za koszty odzyskiwania należności, stosownie do art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 2013 roku o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych (Dz.U. z 2020 r, poz. 935 z późn. zm.), w związku z art. 42 ust. 5 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2019 r., poz. 869 z późn. zm.), mając na uwadze na uwadze art. 68 ust. 1 oraz art. 69 ust. 1 pkt 2 tej ustawy.

W zakresie realizacji planu wydatków:

- W latach 2018 - 2020 dokonano wydatków, które nie posiadały pokrycia w planie finansowym Urzędu, czym naruszono art. 44 ust. 1 pkt 3 i art. 254 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 2077 z późn. zm.). Zgodnie z powyższymi przepisami, wydatki publiczne mogą być ponoszone na cele i w wysokościach ustalonych w planie finansowym jednostki sektora finansów publicznych a dokonywanie wydatków następuje w granicach kwot określonych w planie finansowym, z uwzględnieniem prawidłowo dokonanych przeniesień i zgodnie z planowanym przeznaczeniem, w sposób celowy i oszczędny, z zachowaniem zasady uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów.

Przekroczenia planu wydatków stwierdzono w następujących przypadkach, poniesionych w następujących działach, rozdziałach i paragrafach klasyfikacji budżetowej:

➤ w dziale 600 – „Transport i łączność”, rozdział 60016 – „Drogi publiczne gminne” § 4300 – „Zakup usług pozostałych”: plan na dzień 14 listopada 2018 r. wynosił 107.046,00 zł, wykonanie wynosiło 115.880,55 zł, przekroczenie planu o kwotę 8.834,55 zł nastąpiło w wyniku zapłaty 14 listopada 2018 r. zobowiązania z tytułu faktury VAT za wykonanie dokumentacji technicznej dla zadania przebudowa drogi gminnej w miejscowości Mikołajewice i Wilgoszcza – Sadowie oraz noty księgowej za równanie na drogach gminnych kruszywa koparko-ładowarką, zwiększenia planu wydatków dokonano w dniu 29 listopada 2018 r. zarządzeniem Nr 85/2018 Wójta Gminy Irządze o kwotę 18.000,00 zł.

➤ w dziale 801 – „Oświata i wychowanie”, rozdział 80113 – „Dowożenie uczniów do szkół” § 4210 – „Zakup materiałów i wyposażenia”:

- plan na dzień 10 października 2018 r. wynosił 40.000,00 zł, wykonanie wynosiło 40.112,34 zł, przekroczenie planu o kwotę 112,34 zł nastąpiło w wyniku uregulowania zobowiązania z tytułu faktury VAT za zakup oleju napędowego,

- plan na dzień 13 listopada 2018 r. wynosił 40.000,00 zł, wykonanie wynosiło 46.469,50 zł, przekroczenie planu łącznie o kwotę 6.469,50 zł nastąpiło w wyniku uregulowania zobowiązań z faktur VAT za zakup oleju napędowego, zwiększenia planu wydatków o kwotę 17.000,00 zł dokonano w dniu 29 listopada 2018 r. zarządzeniem Nr 85/2018 Wójta Gminy Irządze;

➤ w dziale 010 – „Rolnictwo i łowiectwo”, rozdział 01095 – „Pozostała działalność” § 4300 – „Zakup usług pozostałych”: plan na dzień 23 kwietnia 2018 r. wynosił 2.000,00 zł, wykonanie wynosiło 2.472,60 zł, przekroczenie planu o kwotę 472,60 zł nastąpiło w wyniku uregulowania zobowiązania z tytułu zobowiązania z faktury VAT za usługi pocztowe, zwiększenia planu wydatków o kwotę 2.472,60 zł dokonano w dniu 25 kwietnia 2018 r. zarządzeniem Nr 28/2018 Wójta Gminy Irządze;

➤ w dziale 750 – „Administracja publiczna”, rozdział 75023 – „Urzędy gmin (miast i miast na prawach powiatu)” § 4210 – „Zakup materiałów i wyposażenia”:

- plan na dzień 11 grudnia 2018 r. wynosił 55.000,00 zł, wykonanie wynosiło 55.173,30 zł, przekroczenie planu o kwotę 173,30 zł nastąpiło w wyniku uregulowania zobowiązań z tytułu faktur VAT za zakup materiałów biurowych,

- plan na dzień 13 grudnia 2018 r. wynosił 55.000,00 zł, wykonanie wynosiło 55.710,30 zł, przekroczenie planu o kwotę 710,30 zł nastąpiło w wyniku uregulowania zobowiązań z tytułu faktur VAT za zakup materiałów remontowych oraz za prenumeratę czasopism,

- plan na dzień 14 grudnia 2018 r. wynosił 55.000,00 zł, wykonanie wynosiło 56.766,53 zł, przekroczenie planu o kwotę 1.766,53 zł nastąpiło w wyniku uregulowania zobowiązań z tytułu faktur VAT za zakup materiałów biurowych oraz za prenumeratę czasopism, zwiększenia planu wydatków o kwotę 8.707,00 zł dokonano w dniu 27 grudnia 2018 r. zarządzeniem Nr 97/2018 Wójta Gminy Irządze;

➤ w dziale 801 – „Oświata i wychowanie”, rozdział 80113 – „Dowożenie uczniów do szkół” § 4010 – „Wynagrodzenia osobowe pracowników”: plan na dzień 20 grudnia 2019 r. wynosił 77.500,00 zł, wykonanie wynosiło 77.935,28 zł, przekroczenie o kwotę 435,28 zł nastąpiło

w wyniku uregulowania zobowiązania z tytułu wynagrodzeń, zwiększenia planu wydatków o kwotę 3.100,00 zł dokonano w dniu 30 grudnia 2019 r. zarządzeniem Nr 101/2019 Wójta Gminy Irządze;

➤ w dziale 851 – „Ochrona Zdrowia”, rozdział 85154 – „Przeciwdziałanie alkoholizmowi” § 4170 – „Wynagrodzenia bezosobowe”: plan na dzień 4 grudnia 2019 r. wynosił 15.600,00 zł, wykonanie wynosiło 15.738,00 zł, przekroczenie planu o kwotę 138,00 zł nastąpiło w wyniku uregulowania zobowiązania z tytułu pochodnych od wynagrodzeń, zwiększenia planu wydatków o kwotę 1.700,00 zł dokonano w dniu 17 grudnia 2019 r. zarządzeniem Nr 95/2019 Wójta Gminy Irządze;

➤ w dziale 010 – „Rolnictwo i łowiectwo”, rozdział 01095 – „Pozostała działalność” § 4300 – „Zakup usług pozostałych”: plan na dzień 17 kwietnia 2020 r. wynosił 2.000,00 zł, wykonanie wynosiło 2.898,50 zł, przekroczenie planu o kwotę 898,50 zł nastąpiło w wyniku uregulowania zobowiązania z tytułu faktury VAT za usługi pocztowe, zwiększenia planu wydatków o kwotę 2.000,00 zł dokonano w dniu 27 kwietnia zarządzeniem Nr 27/2020 Wójta Gminy Irządze.

Ponadto, stwierdzono jeden przypadek przeniesienia planu wydatków w dniu 8 maja 2020 r. pomiędzy paragrafami w ramach rozdziału, pomimo że w klasyfikacji budżetowej, z której dokonano przeniesienia, brak było wolnych środków umożliwiających takie przesunięcie. Powyższe dotyczyło przesunięcia planu wydatków w rozdziale 80101 – „Szkoly podstawowe” z § 4247 – „Zakup środków dydaktycznych i książek” (ostatnia cyfra - symbol 7 dla wydatków związanych z programami finansowanymi środkami, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy) w kwocie 6.924,17 zł do § 4249 – „Zakup środków dydaktycznych i książek” (ostatnia cyfra - symbol 9 dla wydatków związanych z programami współfinansowanymi środkami, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy) w kwocie 6.915,11 zł i do § 4210 – „Zakup materiałów i wyposażenia” w kwocie 9,06 zł. Natomiast na dzień ww. zmiany plan wydatków przewidziany dla klasyfikacji w rozdziale 80101, § 4247 wynosił 45.000,00 zł, a wykonanie wydatków wynosiło 44.990,94 zł. Wolne środki w planie wydatków dla ww. klasyfikacji wynosiły 9,06 zł, brak było zatem możliwości przesunięcia środków w kwocie 6.915,11 zł do tej podziałki klasyfikacji budżetowej.

Powyższe było niezgodne z art. 254 pkt 3 ustawy o finansach publicznych, zgodnie z którym w toku wykonywania budżetu jednostki samorządu terytorialnego obowiązują następujące zasady gospodarki finansowej: dokonywanie wydatków następuje w granicach kwot określonych w planie finansowym, z uwzględnieniem prawidłowo dokonanych przeniesień i zgodnie z planowanym przeznaczeniem, w sposób celowy i oszczędny, z zachowaniem zasady uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów.

Pomyłkowych przeniesień w planie finansowym dokonano na podstawie zarządzenia Nr 30/2020 Wójta Gminy Irządze z dnia 8 maja 2020 r. W dniu 26 maja 2020 r. zarządzeniem Nr 34/2020 Wójta Gminy Irządze w sprawie zmian w budżecie Gminy Irządze na 2020 r. dokonano ponownie przesunięcia środków w ramach rozdziału 80101 z § 4249 do § 4247 na kwotę 6.915,11 zł, korygując tym samym poprzednie błędne przesunięcie środków.

Zadania w zakresie wskazania do ujęcia wydatku w ww. klasyfikacji budżetowej oraz dokonywania wstępnej kontroli zgodności operacji gospodarczych i finansowych z planem finansowym oraz w zakresie przygotowania projektów zarządzeń w sprawie zmiany planu finansowego Urzędu należały do p. Anny Stolarczyk – Skarbnika Gminy Irządze.

Wydatki zatwierdził do zapłaty p. Jan Molenda – Wójt Gminy Irządze.

Wniosek nr 4

Zapewnić dokonywanie wydatków zgodnie z planem finansowym, stosownie do wymogów art. 44 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2021 r., poz. 305) oraz wzmocnić nadzór nad pracownikami Urzędu Gminy Irządze w zakresie prawidłowego przygotowywania projektów zmian planu finansowego wydatków Urzędu, mając na uwadze art. 254 pkt 3 ww. ustawy, a ponadto art. 68 i art. 69 ust. 1 pkt 3 tej ustawy.

W zakresie księgowości i sprawozdawczości:

- *W latach 2016 - 2020 (do dnia zakończenia kontroli) nie prowadzono pozabilansowego konta 980 – „Plan finansowy wydatków budżetowych”. Ewidencja planu finansowego wydatków Urzędu i jego zmian prowadzona była w formie ewidencji szczegółowej do bilansowego konta organu 902 – „Wydatki budżetowe”.*

Powyższe było niezgodne z opisem konta 980 zawartym w załączniku nr 3 do poprzednio obowiązującego rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2013 r. poz. 289 z późn. zm.), a następnie w załączniku nr 3 do rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 r. w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2017 r. poz. 1911 z późn. zm.).

Stosownie do opisu sposobu prowadzenia tego konta zawartego w załączniku nr 3 do ww. rozporządzeń, konto 980 jest kontem pozabilansowym Urzędu i służy do ewidencji planu finansowego wydatków budżetowych dysponenta środków budżetowych. Ewidencja szczegółowa do konta 980 jest prowadzona w szczególności planu finansowego wydatków budżetowych.

Na stronie Wn konta 980 ujmuje się plan finansowy oraz jego zmiany.

W przyjętych zasadach rachunkowości (polityce rachunkowości) ustalonych zarządzeniem Nr 9/2015 Wójta Gminy Irządze z dnia 26 lutego 2015 r. w załączniku nr 3 do ww. zarządzenia – „Zasady funkcjonowania kont pozabilansowych” nie ustalono ww. konta pozabilansowego 980.

Ponadto, w ww. zakładowym planie kont dla Urzędu nie ustalono również sposobu prowadzenia ewidencji szczegółowej do konta 130 – „Rachunek bieżący jednostki” według podziałek klasyfikacji budżetowej dla dochodów i wydatków.

Na skutek powyższego, w księgach rachunkowych Urzędu w okresie objętym kontrolą, nie funkcjonowała taka ewidencja do konta 130. Ewidencja szczegółowa według klasyfikacji budżetowej dla dochodów była prowadzona w Urzędzie do kont zespołu 7 – „Przychody, dochody i koszty” natomiast dla wydatków do kont zespołu 4 – „Koszty według rodzajów i ich rozliczenie”, a ponadto w księgach organu do kont 901 – „Dochody budżetu” i 902 – „Wydatki budżetu”.

Stosownie do opisu funkcjonowania konta 130 zawartego w załączniku nr 3 do ww. rozporządzeń, ww. konto służy do ewidencji stanu środków pieniężnych oraz obrotów na rachunku bankowym z tytułu wydatków i dochodów (wpływów) budżetowych objętych planem finansowym, a ewidencja szczegółowa do konta 130 jest prowadzona w szczególności planu finansowego dochodów i wydatków budżetowych. W przypadku dochodów nieujętych w planie finansowym dochody takie ewidencjonuje się według podziałek klasyfikacji budżetowej.

Ponadto, do dnia kontroli nie uaktualniono zakładowego planu kont dla organu i zakładowego planu kont dla Urzędu przyjętych ww. zarządzeniem Nr 9/2015 Wójta Gminy Irządze o wskazanie aktualnego sposobu prowadzenia ewidencji szczegółowej do konta 134 – „Kredyty bankowe” i do konta 011 – „Środki trwałe”. Ewidencja szczegółowa do ww. kont od 1 stycznia 2017 r. była prowadzona w systemie informatycznym, natomiast w powyższych planach kont wskazano o ręcznym prowadzeniu ewidencji szczegółowa do tych kont.

Plan kont dla Urzędu nie został również zaktualizowany o wskazanie i opis konta 202 o nazwie: „Zaliczki na poczet OZE”, które od 1 stycznia 2019 r. funkcjonowało w księgach rachunkowych Urzędu. Z wyjaśnień pracowników Urzędu wynikało, że konto to zostało utworzone do rozrachunków z mieszkańcami z tytułu zaliczek wpłacanych na poczet realizowanej inwestycji pn.: „Budowa instalacji odnawialnych źródeł energii w podregionie sosnowieckim: Irządze, Łazy, Poręba, Sosnowiec, Szczekociny, Zawiercie”.

Powyższe było niezgodne z art. 10 ust. 1 pkt 3 lit. a ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2016 r., poz. 1047 z późn. zm.), zgodnie z którym jednostka powinna posiadać dokumentację opisującą w języku polskim przyjęte przez nią zasady (politykę) rachunkowości, a w szczególności dotyczące: sposobu prowadzenia ksiąg rachunkowych, w tym co najmniej: zakładowego planu kont, ustalającego wykaz kont księgi głównej, przyjęte zasady klasyfikacji zdarzeń. Zgodnie z art. 10 ust. 2 powyższej ustawy, kierownik jednostki ustala w formie pisemnej i aktualizuje dokumentację, o której mowa w art.10 ust. 1 tej ustawy.

W trakcie kontroli zarządzeniem Nr 84/2020 Wójta Gminy Irządze z dnia 22 października 2020 r. uaktualniono plan kont dla organu i plan kont dla Urzędu o sposób prowadzenia ewidencji szczegółowej do kont 134 i 011 w systemie informatycznym oraz o opis funkcjonowania konta 202.

Nieprawidłowość w zakresie zaniechania prowadzenia ewidencji do konta 980 została również stwierdzona w trakcie poprzedniej kontroli, co znalazło odzwierciedlenie w wystąpieniu pokontrolnym Prezesa Regionalnej Izby Obrachunkowej w Katowicach Znak: WK-610/24/4/16 z dnia 2 listopada 2016 r.

Prawidłowe zorganizowanie rachunkowości jednostki należało do zadań Skarbnika Gminy Irządze, funkcję tą pełniły: do 1 sierpnia 2016 r. – p. Anna Słuszniaak, do 31 grudnia 2017 r. – p. Małgorzata Gorgoń, od 19 lutego 2018 r. – p. Anna Stolarczyk.

Wniosek nr 5

Uzupełnić zakładowy plan kont dla Urzędu Gminy Irządze o konto pozabilansowe 980 oraz o sposób prowadzenia ewidencji szczegółowej według podziałek klasyfikacji budżetowej do konta 130, stosownie do zasad funkcjonowania tych kont określonych w załączniku nr 3 do rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 r. w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2020 r. poz. 342), mając na uwadze art. 10 ust. 1 pkt 3 lit. a i art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2021 r., poz. 217 z późn. zm.) oraz zaprowadzić ewidencję do konta 980 i ewidencję szczegółową do konta 130 w sposób określony w załączniku nr 3 do ww. rozporządzenia.

- *W 2019 r. w sprawozdaniu jednostkowym Rb-27S z wykonania planu dochodów budżetowych samorządowej jednostki budżetowej a następnie w sprawozdaniu zbiorczym jednostki samorządu terytorialnego w kolumnie „Dochody otrzymane”, w dziale 758 – „Różne rozliczenia”, rozdziale 75801 – „Część oświatowa subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego”, § 292 – „Subwencje ogólne z budżetu państwa”, wykazano dochody w kwocie innej niż wynikało to z ewidencji księgowej (organu) do konta 133 – „Rachunek budżetu”. Naruszono tym § 3 ust. 1 pkt 5 i ust. 5 pkt 3 Instrukcji sporządzania sprawozdań budżetowych w zakresie budżetów jednostek samorządu terytorialnego stanowiącej załącznik nr 36 do rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 9 stycznia 2018 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. z 2018 r. poz. 109 z późn. zm.) oraz § 6 ust. 1 pkt 1, § 9 ust. 1 i ust. 2 ww. rozporządzenia. Zgodnie ze wskazanymi przepisami, w kolumnie „Dochody otrzymane” wykazuje się kwoty dochodów otrzymanych na rachunek bankowy jednostki w okresie sprawozdawczym, pomniejszone o dokonane zwroty. Sprawozdania jednostkowe są sporządzane przez kierowników jednostek organizacyjnych na podstawie ksiąg rachunkowych. Kierownicy jednostek są obowiązani sporządzać sprawozdania rzetelnie i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym. Kwoty wykazane w sprawozdaniach powinny być zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. W ww. sprawozdaniu za 2019 r. wykazano dochody otrzymane w łącznej kwocie 1.953.718,00 zł. Zgodnie z ewidencją księgową (organu) na konto budżetu Gminy Irządze w 2019 r. wpłynęła subwencja oświatowa w łącznej kwocie 1.956.002,00 zł (przypadająca na miesiące od lutego do grudnia 2019 r. w łącznej kwocie 1.810.001,00 zł oraz otrzymana w grudniu na styczeń 2020 r. w kwocie 146.001,00 zł). Zgodnie z wyjaśnieniami, różnica w wys. 2.284,00 zł wynikała z popełnionego błędu matematycznego przy obliczeniu tej subwencji. Wyliczając kwotę subwencji otrzymanej pomyłkowo zastosowano znaki matematyczne, bowiem kwotę subwencji wykonanej, tj. w kwocie 1.954.860 pomniejszono o kwotę 146.001 zł (zamiast powiększyć) oraz powiększono o kwotę 144.859 zł (zamiast pomniejszyć).*

W sprawozdaniach Rb-27S sporządzonych za lata poprzednie, tj. 2016 - 2018 dane wykazane w zakresie kwot subwencji oświatowej otrzymanej w okresie sprawozdawczym były prawidłowe.

Nieprawidłowość w zakresie wykazania w sprawozdaniu Rb-27S subwencji oświatowej w innej kwocie niż to wynikało z ksiąg rachunkowych została również stwierdzona w trakcie poprzedniej kontroli, co znalazło odzwierciedlenie w wystąpieniu pokontrolnym Prezesa Regionalnej Izby Obrachunkowej w Katowicach Znak: WK-610/24/4/16 z dnia 2 listopada 2016 r.

Zadania w zakresie przygotowania projektu sprawozdania jednostkowego Rb-27S wykonywała p. Anna Stolarczyk – Skarbnik Gminy Irządze.

Sprawozdanie jednostkowe Rb-27S za okres od początku roku do dnia 31 grudnia 2019 r. zostało podpisane przez p. Jana Molendę – Wójta Gminy Irządze i p. Annę Stolarczyk – Skarbnika Gminy Irządze. Sprawozdanie zbiorcze Rb-27S podpisane zostało przez p. Jana Molendę – Wójta Gminy Irządze i Głównego Księgowego Urzędu – z upoważnienia Skarbnika Gminy Irządze.

Wniosek nr 6

Wzmocnić nadzór nad pracownikami Urzędu Gminy Irządze w zakresie prawidłowego sporządzania sprawozdań Rb-27S, stosownie do § 3 ust. 1 pkt 5 i ust. 5 pkt 3 Instrukcji sporządzania sprawozdań budżetowych w zakresie budżetów jednostek samorządu terytorialnego stanowiącej załącznik nr 36 do rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 9 stycznia 2018 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1564) oraz § 6 ust. 1 pkt 1, § 9 ust. 1 i ust. 2 ww. rozporządzenia, mając na uwadze art. 68 i art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2021 r., poz. 305).

W zakresie długu publicznego:

- *W latach 2016 - 2019 zawarto z Bankiem Spółdzielczym w Szczekocinach umowy o kredyt w rachunku bieżącym, w których zawarto postanowienia uprawniające bank do dysponowania rachunkiem bieżącym Gminy Irządze. Zgodnie z § 10 pkt 2 tych umów, niespłacone w terminie odsetki od kredytu Bank ewidencjonuje na rachunku niespłaconych należności i przystępuje do ich ściągania z wpływów na rachunek bieżący bez dyspozycji Kredytobiorcy. Powyższe było niezgodne z art. 264 ust. 5 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2013 r., poz. 885 z późn. zm.), zgodnie z którym w celu zabezpieczenia kredytu lub pożyczki nie można udzielać pełnomocnictwa do dysponowania rachunkiem bankowym jednostki samorządu terytorialnego.*

Dotyczyło to umów: nr 1/U/30/2016 z dnia 8 stycznia 2016 r., nr 31/U/30/2017 z dnia 3 lutego 2017 r., nr 300/U/30/2019 z dnia 2 sierpnia 2019 r.

Powyższe umowy zostały zawarte przez p. Jana Molendę – Wójta Gminy Irządze przy kontrasygnacie złożonej przez Skarbnika Gminy Irządze: w roku 2016 przez p. Annę Słusznik, w roku 2017 przez p. Małgorzatę Gorgoń, w roku 2019 przez p. Annę Stolarczyk.

Wniosek nr 7

Zapewnić zgodne z prawem zabezpieczenie spłaty kredytu w rachunku bieżącym zaciąganego przez Gminę Irządze, stosownie do art. 264 ust. 5 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2021 r., poz. 305).

W zakresie wydatków z tytułu wynagrodzeń:

- *W 2015 r. zaniechano udzielenia zaległego urlopu wypoczynkowego p. Annie Słusznik – byłemu Skarbnikowi Gminy Irządze w liczbie 6 dni za 2014 r. w terminie do 30 września 2015 r., co było niezgodne z art. 168 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (Dz. U. z 2014 r., poz. 1502 z późn. zm.). Stosownie do ww. przepisu, urlopu niewykorzystanego w terminie ustalonym zgodnie z art. 163 ww. ustawy należało pracownikowi udzielić najpóźniej do dnia 30 września następnego roku kalendarzowego. Pracownikowi, w związku z przejściem na emeryturę, wypłacono w dniu 1 sierpnia 2016 r. ekwiwalent za 47 dni niewykorzystanego urlopu wypoczynkowego za lata 2014 - 2016, w kwocie 14.532,00 zł brutto, w tym za 6 dni niewykorzystanego zaległego urlopu z 2014 r. w kwocie 1.855,14 zł brutto.*

Czynności z zakresu prawa pracy wobec ww. osoby wykonywał p. Jan Molenda – Wójt Gminy Irządze. Zadania związane z nadzorowaniem spraw kadrowych pracowników Urzędu należało do obowiązków p. Krzysztofa Kawalka – Sekretarza Gminy Irządze.

Wniosek nr 8

Zapewnić prawidłowe udzielanie urlopów pracownikom Urzędu Gminy Irządze, zgodnie z art. 168 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (Dz. U. z 2020 r., poz. 1320 z późn. zm.), mając na uwadze art. 68 oraz art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 869 z późn. zm.).

- *Nie dochowano ustawowego terminu wypłaty dodatkowego wynagrodzenia rocznego za 2016 r. dla p. Anny Słusznik – byłego Skarbnika Gminy Irządze przysługującego w związku z przejściem na emeryturę. Zgodnie z art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 12 grudnia 1997 r. o dodatkowym wynagrodzeniu rocznym dla pracowników jednostek sfery budżetowej (Dz. U. z 2013 r., poz. 1144 z późn. zm.) oraz zgodnie z regulaminem wynagradzania pracowników Urzędu Gminy Irządze wprowadzonym zarządzeniem Nr 30/2009 Wójta Gminy Irządze z dnia 22 czerwca 2009 r., wynagrodzenie roczne wypłaca się nie później niż w ciągu pierwszych trzech miesięcy roku kalendarzowego następującego po roku, za który przysługuje to wynagrodzenie. Wypłaty dodatkowego wynagrodzenia rocznego za 2016 r. dokonano w dniu 1 sierpnia 2016 r. w kwocie 3.863,00 zł brutto, w dniu przejścia pracownika na emeryturę.*

Pismo z dnia 1 sierpnia 2016 r. w sprawie przyznania dodatkowego wynagrodzenia rocznego za 2016 r. podpisał p. Jan Molenda – Wójt Gminy Irządze. Zadania związane z nadzorowaniem spraw kadrowych pracowników Urzędu należały do obowiązków p. Krzysztofa Kawalka – Sekretarza Gminy Irządze.

Wniosek nr 9

Zapewnić wypłacanie dodatkowego wynagrodzenia rocznego przysługującego pracownikom przechodzącym na emeryturę zgodnie z art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 12 grudnia 1997 r. o dodatkowym wynagrodzeniu rocznym dla pracowników jednostek sfery budżetowej (Dz. U. z 2018 r., poz. 1872).

W zakresie dotacji dla jednostek spoza sektora finansów publicznych:

– *W przeprowadzonym w 2019 r. otwartym konkursie ofert na realizację zadania publicznego w zakresie kultury pn. „Piknik dla dzieci” stwierdzono, że:*

➤ *przyjęto jako prawidłową ofertę złożoną przez Koło Gospodyń Wiejskich w Wilkowie, która nie zawierała wszystkich wymaganych informacji.*

W powyższej ofercie:

- w poz. V.A - Zestawienie kosztów realizacji zadania, nie wskazano nazwy wyszczególnionego działania (poz. I.1.), nie wskazano jakiego rodzaju koszty zostaną pokryte w poz. I.1.1. i I.1.2. W ofercie posłużono się określeniem Koszt 1 i Koszt 2, bez wskazania jakiego rodzaju będą to koszty, nie wyszczególniono kosztów związanych z wkładem osobowym organizatora i nie ujęto tych kosztów w pozycji „suma wszystkich kosztów realizacji zadania”,

- w poz. 1 części V.B - Źródła finansowania kosztów zadania, wpisano nieprawidłowo sumę wszystkich kosztów realizacji zadania w wys. 2.000,00 zł, zamiast kwoty 2.500,00 zł oraz nieprawidłowo określono udział procentowy poszczególnych kosztów realizacji zadania.

Powyższe było niezgodne ze wzorem oferty ustalonym rozporządzeniem Przewodniczącego Komitetu do Spraw Pożytku Publicznego z dnia 24 października 2018 r. w sprawie wzorów ofert i ramowych wzorów umów dotyczących realizacji zadań publicznych oraz wzorów sprawozdań z wykonania tych zadań (Dz. U. z 2018 r., poz. 2057) oraz z przyjętym zarządzeniem Nr 23/2019 Wójta Gminy Irządze z dnia 8 kwietnia 2019 r. Regulaminem otwartego konkursu ofert dla organizacji pozarządowych i podmiotów prowadzących działalność pożytku publicznego.

W wyniku przeprowadzonego konkursu zawarto umowę nr 23/UG/05/2019 z dnia 21 maja 2019 r. na kwotę 2.000,00 zł. Umowę podpisali: p. Jan Molenda – Wójt Gminy Irządze oraz p. Anna Stolarczyk – Skarbnik Gminy Irządze.

Obowiązki w zakresie oceny i wyboru ofert należały do członków komisji konkursowej powołanej przez Wójta Gminy Irządze na podstawie zarządzenia Nr 26/2019 z dnia 8 maja 2019 r.

➤ *nieprawidłowo przeprowadzono kontrolę złożonego w dniu 5 lipca 2019 r. sprawozdania końcowego z wykonania ww. zadania publicznego oraz wykorzystania dotacji przyznanej zgodnie z umową Nr 23/UG/05/2019 z dnia 21 maja 2019 r.*

Powyższe polegało na:

• *przyjęciu bez zastrzeżeń sprawozdania, które nie zostało sporządzone wg wzoru określonego w § 1 pkt 5 rozporządzenia Przewodniczącego Komitetu do Spraw Pożytku Publicznego z dnia 24 października 2018 r. w sprawie wzorów ofert i ramowych wzorów umów dotyczących realizacji zadań publicznych oraz wzorów sprawozdań z wykonania tych zadań (Dz. U. z 2018 r., poz. 2057), co było także wymagane przyjętym zarządzeniem Nr 23/2019 Wójta Gminy Irządze z dnia 8 kwietnia 2019 r. Regulaminem otwartego konkursu ofert dla organizacji pozarządowych i podmiotów prowadzących działalność pożytku publicznego.*

Ponadto, w ww. sprawozdaniu nie wskazano szczegółowego opisu wykonania poszczególnych działań, rozliczenia wydatków – pkt 1 cz. II., pomimo że informacje te należało wypełnić, zgodnie ze wzorem sprawozdania.

• *przyjęciu do rozliczenia faktury nr 978/2019 wystawionej z datą 29 czerwca 2019 r. w wysokości 320,97 zł, która została wystawiona po terminie wykonania zadania. Zgodnie z ww. umową termin realizacji zadania oraz termin poniesienia wydatków ustalono od 1 do 16 czerwca 2019 r.*

Ponadto, przyjęta do rozliczenia faktura nie potwierdzała poniesienia wydatków przez Koło Gospodyń Wiejskich w Wilkowie na realizację zadania przewidzianego w umowie, bowiem faktura została wystawiona na Urząd Gminy Irządze. Na fakturze jako datę zakończenia dostawy wskazano dzień 30 maja 2019 r., a jako formę zapłaty wskazano gotówkę.

Stosownie do art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 23 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2018 r., poz. 450 z późn. zm.), organizacje pozarządowe przyjmując zlecenie realizacji zadania publicznego zobowiązują się do wykonania zadania publicznego w zakresie i na zasadach określonych w umowie odpowiednio o wsparcie realizacji zadania publicznego lub o powierzenie realizacji zadania publicznego. Zgodnie z art. 251 ust. 4 ustawy z dnia 27 stycznia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2017 r., poz. 2077 z późn. zm.), wykorzystanie dotacji następuje w szczególności przez zapłatę za zrealizowane zadania, na które dotacja była udzielona, albo, w przypadku gdy odrębne przepisy stanowią o sposobie udzielenia i rozliczenia dotacji, wykorzystanie następuje przez realizację celów wskazanych w tych przepisach. W myśl art. 17 pkt 3 ww. ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie, organ administracji publicznej zlecający realizację zadania publicznego może dokonywać kontroli i oceny realizacji zadania, w szczególności prawidłowości wykorzystania środków publicznych otrzymanych na realizację zadania.

W trakcie kontroli, w dniu 21 października 2020 r., wezwano dotowanego do złożenia korekty sprawozdania z wykonania zadania pn. „Piknik dla dzieci”. Pismo podpisał p. Krzysztof Kawalek – Sekretarz Gminy Irządze.

Rozliczenie dotacji, zgodnie ze złożonymi wyjaśnieniami, należało do p. Anny Stolarczyk – Skarbnika Gminy Irządze.

Zadania w zakresie zadań związanych z udzielaniem dotacji dla organizacji pożytku publicznego powierzono w zakresie czynności Inspektorowi ds. działalności gospodarczej, oświaty, kultury, rekreacji i zdrowia. Nadzór w tym zakresie sprawował p. Krzysztof Kawalek – Sekretarz Gminy Irządze.

Wniosek nr 10

Wzmocnić nadzór nad członkami Komisji konkursowych w zakresie oceny ofert oraz nad pracownikami Urzędu rozliczającymi dotacje, stosownie do art. 16 ust. 1, art. 17 pkt 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2020 r. poz. 1057 z późn. zm.), § 1 pkt 5 rozporządzenia Przewodniczącego Komitetu do Spraw Pożytku Publicznego z dnia 24 października 2018 r. w sprawie wzorów ofert i ramowych wzorów umów dotyczących realizacji zadań publicznych oraz wzorów sprawozdań z wykonania tych zadań (Dz. U. z 2018 r., poz. 2057), mając na uwadze art. 251 ust. 4, art. 68 oraz art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 869 z późn. zm.).

W zakresie gospodarki nieruchomościami:

- *Do dnia zakończenia kontroli zaniechano opracowania planu wykorzystania gminnego zasobu nieruchomości, o którym mowa od 1 stycznia 2017 r. w art. 25 ust. 2 w związku z art. 25 ust. 1 z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2015 r., poz. 7174 z późn. zm.). Zgodnie z przywołanymi przepisami, gospodarowanie gminnym zasobem nieruchomości*

przez wójta polega w szczególności na sporządzaniu planów wykorzystania zasobu. Do dnia 31 grudnia 2016 r. zagadnienie to regulował art. 25 ust. 1 i ust. 2 w związku z art. 23 ust. 1 pkt 3 ww. ustawy.

Osobą odpowiedzialną za gospodarowanie gminnym zasobem nieruchomości zgodnie z treścią art. 25 ust. 1 ww. ustawy o gospodarce nieruchomościami był p. Jan Molenda – Wójt Gminy Irządze.

Wniosek nr 11

Opracować plan wykorzystania gminnego zasobu nieruchomości, stosownie do art. 25 ust. 2 w związku z art. 25 ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2020 r., poz. 1990 z późn. zm.).

Stosownie do treści art. 9 ust. 3 ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 2137), sprawozdanie o sposobie realizacji wniosków pokontrolnych należy przedłożyć Regionalnej Izbie Obrachunkowej w Katowicach, **w terminie 30 dni** od daty otrzymania niniejszego wystąpienia.

Do wniosków pokontrolnych zawartych w niniejszym wystąpieniu przysługuje prawo zgłoszenia zastrzeżeń **w zakresie wymienionym w art. 9 ust. 4 ustawy** z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych. Zastrzeżenia można wnosić do **Kolegium** tutejszej Izby, **w terminie 14 dni** od daty otrzymania wystąpienia pokontrolnego.

Prezes
Regionalnej Izby Obrachunkowej
w Katowicach
Daniel Kołodziej

Elektronicznie podpisany przez Daniel Kołodziej